

Potential Development of Hydropower Dams in the Southern Region of Laos that Affects the Quality of Life of People in the Area Sustainably*

Khamfaeng Sundaohueang **

Jittakorn Pho-ngam ***

Nisanart Sopapol ****

Abstract

This article aims to study latent potentials of hydroelectric power dam in southern region of Laos PDR influencing on sustainable development goals of the people (SDGs). Document investigation and field observation including interviews of the people in four study areas in the south were utilized in data collection. United Nations concept of sustainable development goals (SDGs) were the analysis framework.

---

* Received March 27, 2019; Accepted June 5, 2019

** A Ph.D. Student of Doctor of Philosophy Program in Regional Development Strategies, Faculty of Humanities and Social Sciences, Ubon Ratchathani Rajabhat University

*** An Assistant Professor of Faculty of Humanities and Social Sciences, Ubon Ratchathani Rajabhat University

**** An Assistant Professor of Faculty of Humanities and Social Sciences, Ubon Ratchathani Rajabhat University

Latent potentials means all kinds of power including natural and social powers that were hidden and waited for being investigated and utilized in dam building according to the ASEAN Battery policy of Laos government. Conclusion resulted from the study showed that hydroelectric power dam building was the right way in latent potential utilization and kept with the policy to liberate the country from the underdevelopment. Good and systemized management and instruments and commitment were the key success condition. This article proposes two concepts that is, people's quality of life and water governance were integrated and utilized. This means good quality of life involved good water governance. Either water governance none by government only or done by the people through traditions only or both parties cooperatively done was the alternative. The later was likely to be the most appropriate choice.

Keywords: Potential, New Economic Mechanism - NEM, Sustainable Quality of Life

---

การพัฒนาท่าแรงบ่มชื้อนของเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำ ในเขตภาคใต้ของลาวที่มีผลต่อการพัฒนา คุณภาพชีวิต ของประชาชนในพื้นที่อย่างยั่งยืน*

คำแต่ง สุนดาวเอียง **

จิตรกร โพธิ์งาม ***

นิศานาจ โสภภาพล ****

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนาท่าแรงบ่มชื้อนของเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำในเขตภาคใต้ของลาวที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่อย่างยั่งยืน เป็นการค้นคว้าเอกสารและเก็บข้อมูลภาคสนามโดยวิธีการสังเกตและสัมภาษณ์บุคคลกลุ่มต่าง ๆ ในพื้นที่ 4 แขวงภาคใต้ของลาว โดยใช้แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ เป็นกรอบในการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า ท่าแรงบ่มชื้อน หมายถึง พลังชอนเร้นทุกรูปแบบ ได้แก่ พลังทางธรรมชาติ พลังทางสังคม เป็นต้น ที่ลาวชูดค้นและนำมาใช้ในการสร้างเขื่อนตามนโยบายเบตเตอริแห่งอาเซียน ผลจากการศึกษาให้ข้อสรุปว่า การสร้างเขื่อนไฟฟ้า

---

* ได้รับบทความ 27 มีนาคม พ.ศ. 2562; อนุมัติให้จัดพิมพ์ 5 มิถุนายน พ.ศ. 2562

** นักศึกษาระดับปริญญาเอก ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

*** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

**** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

พลังน้ำถือเป็นการนำใช้ท่าแรงบ่มซอนที่ถูกต้อง และสอดคล้องที่จะนำพาประเทศให้หลุดพ้นออกจากความด้อยพัฒนา เพียงแต่ต้องทำให้ดีและมีคุณภาพ มีเครื่องมือบริหารจัดการที่เป็นระบบ มีความจริงใจที่จะพัฒนาอย่างแท้จริง ข้อเสนอจากบทความนี้ ต้องเอาแนวคิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนมาเชื่อมโยงกับแนวคิดการบริหารจัดการน้ำ หมายความว่า คุณภาพชีวิตที่ดีต้องมีการบริหารจัดการน้ำที่ดี แต่การบริหารจัดการน้ำที่ดีนั้นจะต้องดำเนินการในรูปแบบใด ระหว่าง ภาครัฐเป็นผู้บริหารจัดการฝ่ายเดียว มอบให้ประชาชนเป็นผู้บริหารจัดการโดยถือเอายึดครองประเพณี หรือ ภาครัฐและชุมชนร่วมกันบริหารจัดการน้ำ ซึ่งทางเลือกหลังนี้น่าจะเหมาะสมที่สุด

คำสำคัญ : ท่าแรงบ่มซอน, นโยบายจินตนาการใหม่, คุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน

1. บทนำ

ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว หรือ สปป. ลาว มีแม่น้ำโขง และแม่น้ำสายสำคัญอื่น ๆ อีก 14 สายได้แก่ แม่น้ำทา (หลวงน้ำทา-บ่อแก้ว) แม่น้ำแบ่ง (อุดมไชย) แม่น้ำอุ (พงสาลี-หลวงพระบาง) แม่น้ำเซียง แม่น้ำคาน(หัวพัน-หลวงพระบาง) แม่น้ำงึม (เชียงขวาง-เวียงจันทน์) แม่น้ำเงียบ แม่น้ำซัน แม่น้ำกะดิ่ง (บอลิคำไซ) แม่น้ำหินฆูน แม่น้ำเซียงเหียง (สะหวันนะเขต) แม่น้ำเซียงไฟ (คำม่วน-สะหวันนะเขต) แม่น้ำเซโดน (สาละวัน-จำปาสัก) แม่น้ำเซกอง (สาละวัน-เซกอง-อัตตะปือ) และในลาว ยังมีแม่น้ำจำนวนหนึ่งที่ไหลตกใส่ทะเลเวียดนาม คือ น้ำม่า น้ำซา และน้ำเนิน “เชิงเลื่อนโขทางกายะพาดังกล่าว เอ็ดให้ทางสปป. ลาวมี แม่น้ำท่าแรงบ่มซ้อนที่สามาด นำมาพัฒนาในกานก่อสร้างแหล่งกำเนิดไฟฟ้าเป็นพลังน้ำตกได้” (ฉริจวาม ่อะจิด, สัมภาษณ์: 2562)

ปัจจุบันลาวมีเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำ ประกอบด้วย 1) เขื่อนที่ดำเนินการผลิตแล้ว 43 แห่ง 2) เขื่อนที่อยู่ระหว่างดำเนินการก่อสร้าง 54 แห่ง 3) เขื่อนที่อยู่ระหว่างดำเนินการก่อสร้าง กำหนดแล้วเสร็จภายในปี ค.ศ. 2025 จำนวน 45 แห่ง 4) เขื่อนที่อยู่ระหว่างดำเนินการก่อสร้าง กำหนดแล้วเสร็จภายในปี ค.ศ. 2030 จำนวน 66 แห่ง 5) เขื่อนที่อยู่ระหว่างการศึกษาค่าความเป็นไปได้ จำนวน 212 แห่ง โดยรวมลาวมีเขื่อนไฟฟ้าทั่วประเทศ ประมาณ 200 แห่ง ในจำนวนดังกล่าวเกือบครึ่งหนึ่งของเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำทั่วประเทศตั้งอยู่ในแขวงภาคใต้ของลาว ปัจจุบันไฟฟ้าเป็นสินค้าส่งออกและเป็นธุรกิจหลักที่สร้างรายได้สำคัญต่อประเทศจนได้ชื่อว่า “เป็นแหล่งพลังงานแห่งอาเซียน” (Battery of ASEAN)

อย่างไรก็ตาม แม้ลาวจะเร่งพัฒนาเขื่อนทั่วประเทศ แต่ลาวเองก็ประสบกับปัญหาเขื่อนแตกเช่นเดียวกับอีกหลาย ๆ ประเทศ ได้แก่ ปี 2561 คือเขื่อนเซเปียน-เซิน้ำน้อย ทำให้เกิดน้ำท่วมเมืองสะหนามไซ ของแขวงอัตตะปือ ซึ่งก่อนหน้านี้ก็มีหลายเขื่อน เช่นเมื่อปี 2560 เขื่อนน้ำอ้าว เมืองผาไซ แขวงเชียงขวาง ทำให้เกิดน้ำท่วมเมือง-ท่าโหม

แขวงไซสมบูน และเมื่อปี 2559 เกิดเหตุอุโมงค์ไฟฟ้าของเขื่อนเซกตัมมาน 3 แตก ทำให้น้ำไหลอย่างรุนแรงที่บ้านดาอฮัง เมืองดากจิง แขวงเซกอง เป็นต้น ซึ่งทางการลาวเองก็ยอมรับว่าเขื่อนได้ส่งผลกระทบต่อจริง และได้ชี้ประเด็นที่การก่อสร้างที่ไม่ได้มาตรฐาน ขณะเดียวกันก็ได้มีคำสั่งให้ยุติการก่อสร้างเขื่อนทั่วประเทศในทันที ทั้งยังมีการตรวจสอบเขื่อนทุกเขื่อนย้อนหลัง จะเห็นได้ว่าในบริบททางการเมืองแบบ สังคมนิยมของลาวก็ให้ความสำคัญกับประเด็นปัญหาทางด้านวิศวกรรมและประเด็นปัญหาทางสังคมไม่แตกต่างจากประเทศประชาธิปไตยอื่น ๆ แม้ว่าลาวจะยังคงเดินหน้าต่อไปภายใต้ยุทธศาสตร์ด้านพลังงานของประเทศ ซึ่งถือเป็นยุทธศาสตร์หลักของประเทศ

ต่อเนื่องจากประเด็นปัญหาดังกล่าวนำมาสู่คำถามของบทความนี้คือ พื้นที่ 4 แขวงในเขตภาคใต้ของลาว นับตั้งแต่สาละวัน จำปาสัก เซกอง และอัตตะปือ มีท่าแรงบ่มซอนอย่างไรบ้างที่สามารถนำมาขับเคลื่อนนโยบายสู่การเป็นเขตเศรษฐกิจอาเซียน และการพัฒนาเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำของลาว มีผลอย่างไรต่อการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ตามกรอบแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals-SDGs)

2. ความหมายและความสำคัญของคำว่า “ท่าแรงบ่มซอน”

“ท่าแรงบ่มซอน” เป็นศัพท์ในภาษาลาว ซึ่งตรงกับคำว่า “ศักยภาพ” ในภาษาไทย และคำว่า “Potential” หรือ “Competency” ในภาษาอังกฤษ มีผู้ให้ความหมายคำศัพท์นี้ไว้มากมายหลากหลาย ดังเช่น ศักยภาพ หรือ Competency คือ บุคลิกลักษณะที่ซ่อนอยู่ภายใต้ปัจเจกบุคคล ซึ่งสามารถผลักดันให้ปัจเจกบุคคลนั้นสร้างผลการปฏิบัติงานที่ดี หรือตามเกณฑ์ที่กำหนดในงานที่ตนรับผิดชอบ (McClelland, 1973 อ้างถึงใน ณรงค์วิทย์ แสนทอง, 2547: 16) ศักยภาพ หมายถึงพลังที่แฝงอยู่และสามารถทำให้ปรากฏได้ (เพชรน้อย ม่วงงาม, 2539: 6-7) นอกจากนี้ยังมีอีกหลายนิยาม เช่น ศักยภาพเกี่ยวข้องกับคำที่สำคัญ 3 คำ คือ อำนาจ สามารถ และ

พลัง จึงพอสรุปได้ว่า ศักยภาพ หมายถึงพลังอำนาจหรือความสามารถที่ซ่อนเร้นอยู่ภายในตัวบุคคลและสามารถดึงออกมาใช้ได้ หากได้รับการกระตุ้นจากภายนอก (พิมพ์มล พลเวียง, 2543: 10) เป็นต้น

จากนิยามความหมายที่ยกมากล่าวข้างต้น จะเห็นว่าเป็นการนิยามที่โน้มเอียงไปทางศาสตร์ด้านจิตวิทยา (Psychology) หรือจิตวิทยาสังคม (Social Psychology) แต่เมื่อพิจารณาที่เป็นคำศัพท์ในภาษาลาว คำว่า “ท่าแรงบ่มชื้อน” ถูกใช้ในอีกความหมายหนึ่ง กล่าวคือ “ท่าแรง มันก็มีหลาย คือยุคตะสาต นโยบายของพรรค-รัฐ นี่ก็คือท่าแรงคือกัน” (โอบัน วิสิมพอน, สัมภาษณ์, 2562) “ท่าแรงบ่มชื้อน มี 2 คำศัพท์ ท่าแรง คือความอดสามาต หรือ บัดใจอันใดที่ขับเคลื่อนเฮ็ดให้ชะบวนงานต่าง ๆ ในการแก้ไขชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน ความบ่มชื้อน ในความหมายของข้าพเจ้านี้ กานใจต้องชอกให้เห็นว่าความบ่มชื้อนมีหยั่งแน่ มันเป็นบัดใจที่ส่งผนแท้ ๆ นั่นคือความบ่มชื้อน” (โอบ อ่าท้าวแก้ว บัดທ່າມະວົງ, สัมภาษณ์, 2562)

“ตัวอย่าง ท่าแรงบ่มชื้อน คืออยู่เขตปากช่อง นอกจากมีนโยบายพักและลดแล้ว ยังเป็นเขตที่มีฟูไฟ มีชา กาแฟ อากาศดี ประชาชนยังมีความดูหมั่น ชะหยัน เมืองปากช่องยังมีเกาะดอนหลากหลาย ทิวทัศน์ของมัน เป็นการตอบใจว่า ท่าแรงบ่มชื้อนคือหยั่ง” (อันนะวะ สุตธิจก, สัมภาษณ์, 2562) “ท่าแรงบ่มชื้อน คือในสายน้ำเซเส็ดมีอยู่ 4 เขื่อน มีเขื่อนไฟฟ้าเซเส็ด 1 เขื่อนไฟฟ้าเซเส็ด 2 เขื่อนไฟฟ้าเซเส็ด 3 เขื่อนไฟฟ้าห้วยเปาะ เมื่อก่อนประชาชนแมนไปมีความหยั่งยาก บัดจันเฮาได้เฮ็ดทาง เฮ็ดขัว ประชาชนไปโรงหมอ โรงเรียน ก็สะดวกสบาย สำหรับประชาชนอยู่ที่เขื่อนเห็นว่ายู่บ่อนสร้างเขื่อนนั้นก็ได้ชมใช้น้ำอยู่เทิงเขื่อน อยู่ลุ่มเขื่อนเพื่อเฮ็ดกะสิกาคือเลี้ยงปลา ปูกฝั่ง และเฮ็ดสะพานที่ท่องเที่ยว ดังนั้นท่าแรงบ่มชื้อน หมายความว่า เฮามีน้ำ มีป่าไม้ เพื่อมาผลิตเป็นกะแสไฟฟ้า ประชาชนได้ชมใช้น้ำมารับใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อให้คุณนะพาบชีวิตดีขึ้น ท่าแรงบ่มชื้อน คือ น้ำหลายปล้น น้ำน้อยบ่อให้บก นี่แมนคำขวัญของเฮา” (สิมลัก อัจจ, สัมภาษณ์, 2562) “ท่าแรงบ่มชื้อน เป็นสิ่งทีเฮาขุดคั้นมานำมาใช้ ลัดตะบานได้วางยุคตะสาตกานพัดตะนาพะลังงานไฟฟ้า ทีมีท่าแรงบ่มชื้อนทีได้ขุดคั้นควาเอามานำใช้

เพื่อให้เสถียรเกิดความมั่นคง งานพัฒนาพลังงานไฟฟ้า มียุทธศาสตร์ นโยบายที่ชัดเจน งานพัฒนาต้องอยู่บนพื้นฐานมีความยั่งยืนทางด้านเสถียรภาพ สังคม สิ่งแวดล้อม” (อับบะฮ์ ลาดตะกุน, สัมภาษณ์, 2562)

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาเอกสารและสัมภาษณ์ประชาชนในพื้นที่พบว่า คำว่า ท่าแรงบ่มช้อน มีทั้งที่เป็น “ความหมายเฉพาะ” ซึ่งหมายถึง พลังช้อนเร็นทุกรูปแบบ ทั้งที่ถูกนำมาใช้แล้วและยังไม่ถูกนำมาใช้ในการสร้างเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำ และท่าแรงบ่มช้อน ที่ใช้ใน “ความหมายกว้าง” หรือ “ความหมายทั่วไป” ซึ่งหมายถึง ศักยภาพด้านอื่น ๆ ที่มีอยู่ในพื้นที่ ที่ สปป. ลาว สามารถนำมาใช้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศ ซึ่งอาจจะไม่ได้เกี่ยวข้องกับการสร้างเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำโดยตรง แต่เป็นท่าแรงบ่มช้อนในพื้นที่ที่สามารถนำมากำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศ หรือแขวงต่าง ๆ โดยเฉพาะในภาคใต้ของลาว ซึ่งท่าแรงบ่มช้อนในแต่ละแห่งจะมีเอกลักษณ์แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับแต่ละพื้นที่ ดังที่ปรากฏตามคำขวัญของแต่ละแขวง แต่ละเมือง เป็นต้น

3. ท่าแรงบ่มช้อนในการเป็นแหล่งพลังงานของอาเซียน (ASEAN Energy Sources) จากทัศนะของประชาชนในพื้นที่เขตภาคใต้ของลาว

จากการศึกษา ท่าแรงบ่มช้อนด้านพลังงานในทัศนะของประชาชน พบว่า ท่าแรงบ่มช้อนที่นำมาใช้ในการสร้างเขื่อนไฟฟ้าเพื่อให้เป็นแหล่งพลังงานของอาเซียน (ASEAN Energy Sources) ตามนโยบายเบตเตอร์แห่งอาเซียน ของรัฐบาลมีหลายรูปแบบ ประการหลัก ๆ ได้แก่ 1) ท่าแรงบ่มช้อนทางทรัพยากรธรรมชาติ 2) ท่าแรงบ่มช้อนทางสังคม 3) ท่าแรงบ่มช้อนเชิงนโยบาย และ 4) ท่าแรงบ่มช้อนเชิงกฎหมาย ดังต่อไปนี้

3.1 ท่าแรงบ่มช้อนทางทรัพยากรธรรมชาติ หมายถึง ทรัพยากรธรรมชาติของลาวที่สามารถนำมาใช้ในการสร้างเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำ ประกอบด้วย สภาพพื้นที่ทาง

ภูมิศาสตร์ ลาวมีภูเขา มีความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งน้ำ และมีความหลากหลายทางชีวภาพ ดังปรากฏจากคำสัมภาษณ์ว่า “บ่อดใจพวยใน มีสายน้ำต่าง ๆ จำนวนมาก โดยสะพานสายน้ำตกที่ใหญ่จากภูเขาสูงมีความเหมาะสมในการนำมาปั่นกระแสไฟฟ้า ทำแรงปั่นของแม่น้ำ ลำเซ ห้วย ย่อง” (โวอัว นิสิมพอน, สัมภาษณ์, 2562) “บ่อดใจพวยใน ที่มุ่งการก่อสร้างไฟฟ้า อิงใส่จุดพิเศษทำแรง ที่มีสายน้ำต่าง ๆ” (โงไจ ธอง, สัมภาษณ์, 2562)

จะเห็นได้ว่า “ลาว มีทำแรงปั่นขึ้นทางด้านท่ามะชาดที่เหมาะสม เป็นเงื่อนไขหนึ่งที่ยกให้เป็นผู้นำด้านพลังงานไฟฟ้าในภูมิภาค” (สุวิธ ๑๐๑๖๖, สัมภาษณ์, 2562) “ทำแรงปั่นขึ้นด้านทรัพยากรธรรมชาติของ สปป. ลาว มีสูง ภาคพื้นมีความอุดมสมบูรณ์ ลาวอยู่ในภูมิศาสตร์ที่เอื้อต่อนโยบายพัฒนาเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำ คือมีแหล่งน้ำและสายน้ำจำนวนมาก แหล่งน้ำตก ภูเขา ป่าดง หลายบ่อนเป็นจุดสูง ทั้งเพียงมีน้อยคือ พูเพียงนากาย พูเพียงปากซอง (พูเพียงบอลละเวน) และบรรดาพูเพียงอยู่แขวงภาคเหนือ แม่น้ำสาขาในร่มภู ไหลตกแม่น้ำของ สามารถเข็ดพลังงานไฟฟ้าได้ ยุคทะเลสาบสำคัญคือ กานสร้างซัพพะยากอนมะนุด ทางเลือกอื่นแม่บ่อมีแล้ว” (ไฉริงตาม ๑๖๖๖, สัมภาษณ์, 2562)

3.2 ทำแรงปั่นขึ้นทางสังคม หมายถึง โครงสร้างทางประชากร ระบบความคิด ความเชื่อ และค่านิยมของสังคม ที่เอื้อต่อนโยบายพัฒนาพลังงานของ สปป. ลาว ซึ่งทำแรงปั่นขึ้นทางสังคมที่ส่งผลด้านบวกต่อนโยบายสร้างเขื่อนของ สปป. ลาว มีหลายประการด้วยกัน กล่าวคือการที่ สปป. ลาวมีจำนวนประชากรน้อยทั้งประเทศมีประมาณ 7 ล้านคน นอกจากนี้ลาวยังเป็น Land Bridge ของอนุภูมิภาค ระหว่างไทย-กัมพูชา-เวียดนาม-จีนตอนใต้ การปกครองระบอบสังคมนิยม ทำให้ลาวมีเสถียรภาพทางการเมือง และประชาชนส่วนใหญ่ก็ให้การสนับสนุน ดังคำกล่าว ที่ว่า “ทำแรงปั่นขึ้น ก็คือบ่อดใจพวยในที่ส่งเสริมให้ลาวสร้างเขื่อนไฟฟ้า มีความสะดวกพวยในประเทศ” (อ่ารอน ทอนเฮี, สัมภาษณ์, 2562) เป็นต้น

3.3 ท่าแรงบ่มช้อนเชิงนโยบาย หมายถึง แนวคิด อุดมการณ์ วิสัยทัศน์ของ ประเทศ ที่นำมากำหนดเป็นนโยบายของรัฐ ท่าแรงบ่มช้อนเชิงนโยบายมาจาก 2 ปัจจัยหลัก คือ ปัจจัยภายใน กับ ปัจจัยภายนอก ปัจจัยภายใน คือ นโยบายจินตนาการใหม่ (New Economic Mechanism : NEM) ที่นำลาวเข้าสู่ระบบสังคมนิยมกลไกตลาด ที่เน้นการส่งออกไฟฟ้าขายยังประเทศเพื่อนบ้านโดยเฉพาะในกลุ่มอาเซียนเพื่อนำรายได้เข้ามาพัฒนาประเทศ “ลัดตะบานมีแผนพัทธะนากานผลัดไฟฟ้าส่งออกขายต่างประเทศ เช่น ไท เวียดนาม กำพูชา เพื่อกระตุ้นเสดตะกิดในอะนาคด” (มะวิธวัธ ภัทท์ยาวัจ, สัมภาษณ์, 2562) “กานสั่งเขื่อนมีมุนละค่าหลาย โค้งกานใหญ่แม่นได้ยืมเงินจากต่างประเทศ พากเอกกะชนพายในได้หุ้นส่วนกับต่างประเทศ มุนละค่ากานลงทุนเพิ่มขึ้นในแต่ละปี กานค้ากานขายพายในประเทศก็ดีขึ้น คนลาวมีเรียกเฮ็ดงานทำ รัตตะบานก็มีรายได้จากกานปั่นผนขายไฟฟ้า” (ไฉฉวิจาม อังวะจิด, สัมภาษณ์, 2562) ส่วนเหตุผลที่ลาวมีนโยบายพัฒนาด้านอุตสาหกรรมแทนการเลือกด้านเกษตรกรรมเพราะเห็นว่าเกษตรกรรมพัฒนาได้ช้า ไม่สามารถเทียบทันกับการพัฒนาของประเทศรอบด้านในภูมิภาค

ส่วนปัจจัยภายนอก คือ ความต้องการไฟฟ้าจากภายนอกประเทศที่มีส่วนกำหนดให้ สปป. ลาว พัฒนาเขื่อนไฟฟ้าทั่วประเทศเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้าขายให้ประเทศเพื่อนบ้าน ปัจจัยภายนอกที่สำคัญมี 2 ประการ ประการที่ 1 คือ ความต้องการพลังงานของประเทศรอบข้างในกลุ่มอาเซียนที่มีความต้องการพลังงานในการพัฒนาและขยายอุตสาหกรรมของประเทศ และ ประการที่ 2 คือโครงการขยายโครงข่ายระบบสายส่งไฟฟ้าอาเซียน ที่เรียกว่า ASEAN Power Grid “บันดาประเทศที่ติดกับลาว พวมเล่งขยายอุตสาหกรรมกะกำเพิ่มขึ้นในแต่ละปี” (อ่าฮอง ทอนอฮิ, สัมภาษณ์, 2562) “ทะนาคานต่าง ๆ ให้เงินสะหนับสะหนุน” (บุนคัว สะตอจจูก, สัมภาษณ์, 2562) “ประเทศเพื่อนบ้านรอบข้างพวมเล่งขยายอุตสาหกรรมกะกำ” (โฉฉอจ, สัมภาษณ์, 2562) “ประเทศเพื่อนบ้านมีเงินพัทธะนา” (สิมลัก อัจจ, สัมภาษณ์, 2562)

3.4 **ท่าแรงบ่มชื้อนเชิงกฎหมาย** หมายถึง กฎหมายที่รัฐบาล สปป. ลาว สร้าง และปรับปรุงแก้ไขขึ้นใหม่เพื่อเอื้อต่อการลงทุนด้านพลังงานไฟฟ้าของนักลงทุน ภายในประเทศและต่างประเทศ ตามที่ปรากฏในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ 7 (ค.ศ. 2011-2015) และฉบับที่ 2 (ค.ศ. 2016-2020) ที่ระบุชัดเจนว่า รัฐบาลได้ผลักดันให้มีการแก้ไขและปรับปรุงกฎหมายต่าง ๆ ภายในประเทศอย่าง ต่อเนื่องเพื่อดึงดูดให้เกิดการลงทุนด้านพลังงานในประเทศให้มากขึ้น เช่น ยกเลิก กฎระเบียบต่าง ๆ ที่ไม่เอื้อต่อการลงทุน ปรับปรุงนโยบายระเบียบการต่าง ๆ และวิธีการ ดำเนินงานให้เป็นไปโดยรวดเร็ว และรัดกุมรอบด้าน เพื่อรองรับต่อสถานการณ์และ สภาพเศรษฐกิจ เหมาะสมและสอดคล้องกับกลไกตลาด นอกจากนี้ยังเน้นการบริการ และการปฏิบัติงานของรัฐที่มีความโปร่งใส (New Public Good Governance) ซึ่งจาก ผลของการปรับปรุงและแก้ไขกฎหมายต่าง ๆ ดังกล่าว ทำให้มีนักลงทุนต่างชาติ หลังไหลเข้ามาลงทุนในลาวเป็นจำนวนมาก

4. การพัฒนาท่าแรงบ่มชื้อนในบริบทของแขวงจำปาสัก

จำปาสัก (Champasak: จ๋าวบั้ง) เป็นแขวงที่ตั้งอยู่ทางตอนใต้สุดของ ประเทศ มีขนาดใหญ่เป็นอันดับ 3 รองจากเวียงจันทน์ และสะหวันนะเขต เป็น ศูนย์กลางทางการเมืองการปกครองและเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวของลาวภาคใต้ แขวง จำปาสักประกอบด้วยเมืองต่าง ๆ จำนวน 10 เมือง 1) เมืองปากเซ (เมืองบวงจ) 2) เมืองชนะสมบุรณ์ (เมืองละนะสิมบูน) 3) เมืองบาเจียงเจริญสุข (เมืองบวงจจะเวนิบ) 4) เมืองปากซ่อง (เมืองบวงจ) 5) เมืองปทุมพอน (เมืองปะทุมพอน) 6) เมืองโพนทอง (เมืองโพนทอง) 7) เมืองจำปาสัก (เมืองจ๋าวบั้ง) 8) เมืองสุขุม (เมืองสุขุม) 9) เมือง มูลป่าไมก (เมืองมูนละปะโอม) และ 10) เมืองโขง (เมืองโโขง) (สถานเอกอัครราชทูตไทย ณ เวียงจันทน์, 2543: 34) โดยรวมแล้ว แขวงจำปาสักมีการพัฒนาในทุกด้าน เป้าหมาย หลักอยู่ที่การพัฒนาและฟื้นฟูภาคอุตสาหกรรมและเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน

จำปาสักเป็น 1 ใน 4 แขวงของลาว ที่มีอำนาจอนุมัติโครงการลงทุนได้เอง หากมูลค่าการลงทุนไม่เกิน 5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และใช้พื้นที่ไม่เกิน 100 เฮกตาร์ ใน ส่วนของการสร้างเขื่อน หากมีขนาดกำลังการผลิต 3-15 เมกะวัตต์ ผู้ลงทุนก่อสร้าง เขื่อนต้องทำเรื่องขออนุมัติจากทางแขวงจำปาสัก แต่ถ้าขนาดการก่อสร้างมีกำลังผลิต มากกว่า 15 เมกะวัตต์ผู้ลงทุนต้องขออนุมัติจากรัฐบาลลาว

เศรษฐกิจของแขวงจำปาสัก มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับ คุณภาพชีวิตของประชาชนและชนเผ่าให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยการพัฒนาอุตสาหกรรม และการบริการที่ทันสมัยควบคู่ไปกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อดึงดูดการลงทุน จากเอกชนทั้งจากภายในและต่างประเทศ นักลงทุนกลุ่มใหญ่ที่สุดมาจากประเทศจีน ไทย ญี่ปุ่น เวียดนาม และมาเลเซีย ตามลำดับ เป้าหมายการลงทุนของนักลงทุน ต่างชาติมุ่งเน้นไปที่การลงทุนในภาคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมโดยเฉพาะด้าน พลังงานไฟฟ้า

ด้านนโยบายเชื่อมโยงกับภูมิภาคและเศรษฐกิจโลก พบว่าแขวงจำปาสักมี นโยบายการพัฒนาพื้นที่ พื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ และเมือง โดยการอนุมัติโครงการพัฒนา เขตเศรษฐกิจพิเศษ 2 แห่งในแขวงจำปาสัก ได้แก่ 1) เขตนิคมอุตสาหกรรมปากเซ- ญี่ปุ่น SMEs และ 2) เขตนิคมอุตสาหกรรมจำปาสัก-ลาวบริการ (Champasak-Lao Service Specific Economic) และอยู่ระหว่างการประกาศอย่างเป็นทางการจากรัฐบาล 1 เขต ได้แก่ เขตเศรษฐกิจพิเศษมหานครสีพันดอน จุดมุ่งเน้นอีกประการหนึ่งคือ การพัฒนาเมืองศูนย์กลางในแขวงจำปาสักให้เป็นเมืองอัจฉริยะ (Smart City) ที่มีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย นำอยู่ ปลอดภัย มีการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม (หนังสือพิมพ์เศรษฐกิจการค้า, 2558: 9)

ในแง่ของการส่งเสริมและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ พบว่า แขวงจำปาสักมีการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากเพื่อสร้างระบบเศรษฐกิจชุมชนท้องถิ่น จากนโยบายแผนการจัดตั้งการปฏิบัติงาน 3 สร้าง ซึ่งประกอบด้วย 1) สร้างแขวงเป็นหัว หน่วยงานยุทธศาสตร์ 2) สร้างเมืองเป็นหัวหน่วยเข้มแข็งรอบด้าน 3) สร้างบ้านเป็นหัว

หน่วยพัฒนา มีการรวมกลุ่มคลัสเตอร์ (Cluster) โดยกำหนดเขตพื้นที่พัฒนาออกเป็น 3 เขตพื้นที่ ดังนี้ 1) เขตพื้นที่พัฒนาเมืองปากซออง 2) เขตพื้นที่พัฒนาเมืองสุขุมมา และ 3) เขตพื้นที่พัฒนาเมืองโพนทอง

โดยสรุป ทำแรงบ่มชื้อของแขวงจำปาสัก ที่ความอุดมสมบูรณ์ และมีความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรมที่สำคัญที่สุดแห่งหนึ่งของลาวภาคใต้ โดยเฉพาะ ทำแรงบ่มชื้ออันเกิดจากเงื่อนไขทางประวัติศาสตร์และการปกครองในอดีต ที่ทางแขวงสามารถนำมากำหนดเป็นนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนทำแรงบ่มชื้อทางด้านทรัพยากรธรรมชาติคือกลไกสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวและสามารถขยายเครือข่ายไปยังแขวงต่าง ๆ ได้ง่ายในลักษณะของกลุ่มคลัสเตอร์ (Cluster)

5. การพัฒนาทำแรงบ่มชื้อในบริบทของแขวงสาละวัน

สาละวัน (Salavdan: ສາລະວັນ) เป็นแขวง 1 ใน 4 แขวงภาคใต้ ตั้งอยู่บริเวณที่ราบสูงบดละเวนทางตอนใต้ของประเทศ แบ่งเขตการปกครองเป็น 8 เมือง คือ เมืองสาละวัน เมืองตะโอยี เมืองตุ้มลาน เมืองละคอนเพ็ง เมืองวาปี เมืองคงเซโดน เมืองเล่างาม และเมืองม้วย มีพลเมือง 231,000 คน มี 60 กว่าชนเผ่า พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบสูง มีภูเขา แม่น้ำไหลผ่านเมืองสาละวันคือแม่น้ำเซโดน ไหลผ่านเมืองวาปี สู่มืองละคอนเพ็งไปบรรจบแม่น้ำโขงที่ปากแม่น้ำเซโดน

ทำแรงบ่มชื้อของแขวงสาละวัน ปรากฏดังคำขวัญของแขวงที่ว่า “*บักพร้าวนาไซ ปิ้งไก่นาป่ง เหล้าขาวเมืองคง ล้าวงสาละวัน*” ซึ่งสะท้อนเอกลักษณ์ของพื้นที่ว่า แขวงสาละวันเป็นเมืองเศรษฐกิจและมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม นโยบายและเป้าหมายการพัฒนาด้านพลังงาน พบว่า แขวงสาละวันมีนโยบายก่อสร้างเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 11 ต่อปี ปัจจุบันเขื่อนไฟฟ้าที่ได้รับการอนุมัติก่อสร้างเขื่อนไปแล้ว คือ เขื่อนห้วยเปาะ เขื่อนแก้งชัน เขื่อนห้วยอาเวียน เขื่อนห้วยไล่ โครงการสร้าง

เขื่อนต่าง ๆ เหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนาท่าแรงบ่มซอนทางทรัพยากรธรรมชาติที่นำมาสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ได้อย่างเป็นรูปธรรมที่สุด (กระทรวงแผนงานและการลงทุน, 2014)

6. การพัฒนาท่าแรงบ่มซอนในบริบทของแขวงเซกอง

เซกอง (Sekong: ສະກອງ) เป็น 1 ในแขวงของลาวตั้งอยู่ทางตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศติดกับประเทศเวียดนาม แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 4 เมือง ได้แก่ เมืองละมาม เมืองท่าแดง เมืองดากจิ่ง และเมืองกะลิมแขวงเซกองมีพื้นที่ทั้งหมด 7,665 ตารางกิโลเมตร เนื้อที่ส่วนใหญ่เป็นที่สูงและภูเขา จึงอุดมสมบูรณ์ด้านธรรมชาติ พื้นที่ป่าคิดเป็นร้อยละ 42 ของพื้นที่ และแขวงเซกอง ถือเป็นแขวงหนึ่งในภาคใต้ของลาวที่มีการสร้างเขื่อนมากที่สุดในอันดับต้น ๆ ของประเทศ ดังนั้น ท่าแรงบ่มซอน ของแขวงเซกอง จึงมุ่งไปที่การสร้างและพัฒนาเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำเป็นหลัก

จะเห็นได้ว่า แขวงเซกองมีแหล่งน้ำที่สำคัญ ๆ ที่เหมาะแก่การสร้างเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำ ได้แก่ แม่น้ำเซกอง แม่น้ำเซโดน แม่น้ำเซกะมาน แม่น้ำเซน้ำน้อย แม่น้ำห้วยลำพัน เหมาะแก่การสร้างเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำมีโครงการก่อสร้างเขื่อนไฟฟ้าน้ำตกรวม 7 โครงการ (กำลังผลิตไฟฟ้ารวม 1850 เมกะวัตต์) คือ เซกอง 3 เซกอง 4 เซกอง 5 ดากอ-เมิน เซกะหมาน 3 (ที่เมืองดากจิ่ง มีกำลังผลิต 250 เมกะวัตต์ ซึ่งสร้างแล้วเสร็จ ในปี พ.ศ. 2554) เซกะหมาน 4 และ ห้วยลำพัน

อย่างไรก็ตาม นอกเหนือจากพลังงานน้ำตกที่ไหลมาตามสายน้ำลำรางต่างบนภูเขาของพื้นที่เซกอง ยังพบว่า ที่แขวงเซกองท่าแรงบ่มซอนทางทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญที่สามารถนำมาใช้เป็นพลังงานได้อีกจำนวนมาก ได้แก่ แร่ธาตุ อย่าง ถ่านหิน (มีบ่อถ่านหินที่เมืองกะลิม) ทองคำ ทองแดง สังกะสี บอกรไซต์ ตะกั่ว (ปัจจุบัน มีบริษัทที่ได้รับอนุญาตให้ทำการค้นหาและสำรวจแร่ จำนวน 10 โครงการ มี 1 โครงการที่ได้รับอนุญาตให้ขุดค้นแล้ว คือ บริษัทของจีน ขุดแร่บอกรไซต์ ในเมืองดากจิ่ง และอีก 9

โครงการยังอยู่ระหว่างการสำรวจ) ทรัพยากรทางธรรมชาติเหล่านี้ บ่งชี้ว่าแขวงเซกอง เป็นแขวงที่อุดมสมบูรณ์ด้วยท่าแรงบ่มร้อนทางทรัพยากร ที่ สปป. ลาว สามารถขุดค้น และนำมาใช้ในการพัฒนาประเทศได้อีกมาก

7. การพัฒนาท่าแรงบ่มร้อนในบริบทของแขวงอัตตะปือ

อัตตะปือ (Attapeu: ອັດຕະປື) เป็นแขวงที่ตั้งอยู่ทางตอนใต้สุดของลาว มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน 2 ประเทศคือ เวียดนาม และกัมพูชา แบ่งเขต การปกครองออกเป็น 5 เมือง ได้แก่ เมืองสามัคคีไซ เมืองไซเสดถา เมืองสะหนามไซ เมืองพวง และเมืองसानไซ แขวงอัตตะปือมีจำนวนประชากรประมาณ 1.2 แสนคน ประกอบด้วยหลายกลุ่มชาติพันธุ์ อาทิ ลาว โอย ตะโอย เจ็ง สะตาง อาลัก ยาเหิน ซุ-เบรา (ละแว) ตะเลียง และแยะ ประชากรส่วนใหญ่ร้อยละ 80 ประกอบอาชีพ เกษตรกรรม

ในแง่ของท่าแรงบ่มร้อนด้านทรัพยากรธรรมชาติ พบว่า ด้านตะวันออกเฉียง ใต้ของแขวงอัตตะปือ เป็นที่ราบสูง “บอลละเวน” ชาวลาวเรียกพื้นที่กว้างใหญ่ทั้งสูงและ หนานนี้ว่า “ภูเพียงบอลละเวน” ปัจจุบันเป็นที่ปลูกกาแฟชั้นดีและผักที่ปลูกในอากาศ หนานเย็น เช่น พกยอดผักซาโยเต้ มีทั้งเห็ดปลวกหรือเห็ดโคนตามฤดูกาล ด้านทิศใต้มี ชุนเขาโอบล้อมและมีแม่น้ำเซกองและเซกะหมานเป็นแม่น้ำสายหลักไหลผ่านไปยังส ตร์ตรงหรือเมืองเชียงแตงในอดีตต่อเขตกัมพูชา หมู่บ้านริมฝั่งน้ำเซกองและเซกะหมาน เป็นถิ่นฐานของลาวลุ่ม พื้นที่ทางไกลบนภูเขาจะเป็นลาวเทิง ปัจจุบันรัฐบาลมีนโยบาย ย้ายกลุ่มลาวเทิงเข้ามาอาศัยในตัวเมืองและริมถนนสายหลักเพื่อให้เกิดการพัฒนาของ รัฐบาลสามารถเข้าถึงได้ง่ายขึ้น มีการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยเฉพาะการทอ- ผ้าและขายผ้าทอ นอกจากนี้แขวงอัตตะปือถือได้ว่าเป็นดินแดนที่อุดมสมบูรณ์ด้วย ทรัพยากรและแร่ธาตุโดยเฉพาะซิลิกาและทองคำ มีคำกล่าวที่ว่า “อัตตะปือปิ้งขายคำ

แลกไก่หัวหยอง ลงมุดน้ำไปโลขึ้นตั้งแต่คำ” ซึ่งหมายถึง “อัตตะปือเป็นแขวงที่อุดมไปด้วยทองคำ” ถือเป็นท่าแรงบ่มซอนที่สำคัญแห่งหนึ่งของลาวภาคใต้

ท่าแรงบ่มซอนที่สำคัญของแขวงอัตตะปือ คือที่ตั้งของแขวงอยู่ในอาณาบริเวณยุทธศาสตร์สำคัญที่เรียกว่า “สามเหลี่ยมพัฒนา” (Growth Triangle) รอยต่อ 3 ประเทศระหว่างลาว-เวียดนาม-กัมพูชา โดยได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลญี่ปุ่น เกาหลี และสหรัฐอเมริกา ปัจจุบันแขวงอัตตะปือเป็นที่สนใจของนักลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศ อาทิ ไทย จีน เวียดนาม เกาหลี ญี่ปุ่น เนื่องจากมีความอุดมสมบูรณ์ทั้งทางด้านทรัพยากรและแร่ธาตุที่ล้ำค่า ประกอบกับมีสภาพทางภูมิศาสตร์ที่เหมาะสมคือ อยู่ในพื้นที่สูงและมีแม่น้ำไหลผ่านจำนวน 7 สาย ได้แก่ แม่น้ำเซกอง เซกะหมาน เซเปียน เซค้ำพอ เซชู และน้ำก ซึ่งเหมาะแก่การพัฒนาเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำ ทำให้นักลงทุนต่างชาติทั้งจีน เวียดนาม และไทย ต่างแสดงความประสงค์จะเข้าร่วมลงทุนเพื่อนำทรัพยากรที่ล้ำค่าของแขวงอัตตะปือมาใช้ในเชิงพาณิชย์

นโยบายด้านพลังงาน พบว่า แขวงอัตตะปือมีการพัฒนาควบคู่กันทั้งในรูปแบบการให้สัมปทานเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำ และการชลประทาน โดยพัฒนาด้านการชลประทานในทั่วแขวง เช่นจากโครงการเขื่อนห้วยเปาะ โครงการชลประทานท้ายเขื่อนเซเปียน-เซินน้ำน้อย และเขื่อนเซกะหมาน รวมถึงการก่อสร้างสนามบินอัตตะปือ เป็นท่าอากาศยานแห่งที่ 2 โดยกลุ่มหว่างแองชยาเลย์ (Hoang Anh Gia Lai) บริษัทลงทุนขนาดใหญ่จากเวียดนาม อันเป็นการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจแก่ประชาชนในพื้นที่และเกิดการพัฒนาเชิงพื้นที่ต่าง ๆ ที่กว้างขวางขึ้น จะเห็นได้ว่า แขวงอัตตะปือ เป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทั้งทางชีวภาพและวัฒนธรรม อันถือเป็นท่าแรงบ่มซอนที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาประเทศอีกแห่งหนึ่งของลาวภาคใต้

8. บทสรุป

บทความนี้ให้ข้อสรุปว่า นโยบายจินตนาการใหม่นำลาวเข้าสู่สังคมนิยมกลไกตลาด ซึ่งหมายถึงการเปิดประเทศเพื่อให้เกิดการค้าการลงทุนโดยเฉพาะการลงทุนจากต่างประเทศ ด้านเศรษฐกิจลาวเน้นหนักอยู่ 2 เรื่อง คือ พัฒนาประเทศไปสู่อุตสาหกรรมใหม่ และ นำพาประเทศให้หลุดพ้นจากความด้อยพัฒนา ด้านสังคม มุ่งขจัดความยากจน และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนโดยการค้นหาท่าแรงบ่มชื้อในพื้นที่สำหรับ ท่าแรงบ่มชื้อ พบว่ามี 2 ลักษณะ คือ ท่าแรงบ่มชื้อในความหมายเฉพาะ และ ท่าแรงบ่มชื้อในความหมายทั่วไป ในความหมายเฉพาะ เน้นศักยภาพหรือพลังซ่อนเร้นที่ถูกรูปแบบที่สามารถนำมาใช้ในการสร้างเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำ ได้แก่ แม่น้ำ หรือ สายน้ำต่าง ๆ ท่าแรงบ่มชื้อในความหมายทั่วไป หมายถึงศักยภาพหรือพลังซ่อนเร้นด้านอื่น ๆ ที่อาจไม่ได้เกี่ยวข้องกับสร้างเขื่อนโดยตรง แต่เป็นทรัพยากรอื่น ๆ เช่น พลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก ที่มีอยู่ในธรรมชาติ รวมถึงประเพณีวัฒนธรรมชาติพันธุ์ ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เป็นต้น ซึ่งท่าแรงบ่มชื้อต่าง ๆ เหล่านี้ รัฐบาล สปป. ลาว สามารถนำมากำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เช่น การพัฒนาด้านการท่องเที่ยว เป็นต้น นอกจากนี้จากการจัดเวทีประชุมสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง “การพัฒนาท่าแรงบ่มชื้อของเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำเขตภาคใต้ของลาวที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน (SDGs)” ณ นครปากเซ แขวงจำปาสัก สปป. ลาว เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2562 ซึ่งผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการ ผู้นำท้องถิ่น ประชาชน นักลงทุนในประเทศและต่างประเทศ ตลอดจนผู้สนใจทั่วไป ผลจากประชุมดังกล่าวได้ให้ข้อเสนอที่สำคัญว่าการสร้างเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำถือเป็นการนำใช้ท่าแรงบ่มชื้อที่ถูกต้อง และสอดคล้องที่จะนำพาประเทศให้หลุดพ้นออกจากความด้อยพัฒนา เพียงแต่ต้องทำให้ดีและมีคุณภาพ ซึ่งหมายถึงการสร้างเขื่อนให้ได้มาตรฐาน ส่งเสริมความเป็นอยู่และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนรอบเขื่อน หลีกเลี่ยงผลกระทบทุกรูปแบบ และหากเกิดผล

กระทบใด ๆ ต้องมีวิธีการช่วยเหลือฟื้นฟูและเยียวยาที่เป็นธรรม มีเครื่องมือบริหารจัดการที่เป็นระบบ มีความจริงใจที่จะพัฒนาอย่างแท้จริง กล่าวโดยสรุป เกี่ยวกับการดำเนินการก่อสร้างเขื่อนในประเทศลาว พบว่ารัฐบาลมีสูตรที่ชัดเจนคือการใช้อำนาจรัฐเพื่อสร้างอำนาจแห่งพลังน้ำที่จะนำไปสู่การนำพาประเทศก้าวขึ้นสู่สังคมนิยมได้อย่างมีผลสำเร็จ โดยจะต้องไม่มุ่งเน้นที่ปริมาณเท่านั้นต้องดูผลที่ได้รับเป็นตัวชี้วัด ดังนั้นรัฐบาลลาวต้องได้ลดปัญหาความเสี่ยงทางด้านสังคม ทางด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อคุณภาพชีวิตที่ยั่งยืนสำหรับประชาชนลาว

รายการอ้างอิง

เอกสารภาษาไทย

- กระทรวงแผนงานและการลงทุน. (2014). ยุทธศาสตร์ 5 ปีแห่งการพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคม 2016-2020 ของแขวงจำปาสัก. จำปาสัก: แผนกแผนงานและการลงทุน.
- ณรงค์วิทย์ แสนทอง. (2547). มารู้จัก Competency กันเถอะ. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พริ้นติ้งเฮ้าส์.
- พิมพ์มิล พลเวียง. (2543). ศักยภาพของช่างท้องถิ่นตำบลบ้านกง อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, วิทยาลัยปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เพชรน้อย ม่วงงาม. (2539). ศักยภาพของชุมชน: กรณีศึกษาการจัดตั้งหมู่บ้านปลอดภัย จังหวัดสุพรรณบุรี. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาพัฒนาสังคม, บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- มติชนออนไลน์. (2561, 6 มิถุนายน). เยือนโรงไฟฟ้าพลังน้ำเซเปียน เซิน้ำน้อย'ไซบริศ-นา 'อ่างเก็บน้ำ 3 ระดับ' พร้อมเดินเครื่องปี '62. เข้าถึงได้จาก https://www.matichon.co.th/prachachuen/prachachuen-scoop/news_987141.
- สถานเอกอัครราชทูตไทย ณ เวียงจันทน์. (2543). กองเลขาค้นคว้าการจัดตั้งเขตตัวเมืองท่องเที่ยว ดอนโขง - คอนพะเพ็ง แขวงจำปาสัก. เวียงจันทน์: สถานเอกอัครราชทูตไทย ณ เวียงจันทน์.
- หนังสือพิมพ์เศรษฐกิจการค้า. (2560, 4 กันยายน). เปิดเดินเครื่องจักรเชื้อ. เข้าถึงได้จาก <https://laoedaily.com.la/2017/09/เปิดเดินเครื่องจักรเชื้อ/>.

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

มะนิวัน กันยาอึง. (2562, 19 มกราคม). อำนวยการงาน บัณฑิต เขื่อนไฟฟ้าช่วยน้ำเวทตอน
ลุ่ม. สัมภาษณ์.

ไฉสิงฮาม อังละจิต. (2562, 19 มกราคม). ปะทานบัลลิตัด แฮ่สอิกลูป จำกั๊ด, ปะทานสะมาลิม
ทุละกิดขุ่ม, ปะทานสะพาบัลลิตานแฮดแฮดทะกะกิดสะเพาเอะมุจจอย อยู่แຂງจាំมอว ใ้
ພັດທະນາໂຄງການເຂື່ອນໄຟຟ້າເຊກະຕ່າ-ເຊນ້ານ້ອຍ ເມືອງບາກລ່ອງ ແຂວງຈໍາປັສກ.
ສัมภาษณ์.

สิมสัง อัจจ. (2562, 26 มกราคม). ทือชนำท้อງว่าການປົກຄອງເມືອງສາວະວັນ. สัมภาษณ์.

โฝไฉ รອງ. (2562, 2 กุมภาพันธ์). ทือชนำท้อງว่าການປົກຄອງແຂວງເຊກອງ. สัมภาษณ์.

สุวิสิทธ เดดพะจัน. (2562, 5 กุมภาพันธ์). รອງทือชนำท้อງว่าການປົກຄອງແຂວງ ອັດຕາປີ.
ສัมภาษณ์.

บุญแก้ว สะແຫອງສຸກ. (2562, 5 กุมภาพันธ์). รອງทือชนำท้อງການປົກຄອງສະໜາມໃຈ. สัม-
ภาษณ์.

บิวัน สิสิมพะอน. (2562, 10 กุมภาพันธ์). รອງทือชนำท้อງว่าການປົກຄອງແຂວງ. สัม-
ภาษณ์.

คำสอน ฆอนเฮี. (2562, 16 กุมภาพันธ์). เจ้าเมืองทุ่งท่าเตย. สัมภาษณ์.

บอ คำกั๊ງແກ້ວ ບັດທ່າມະວິງ. (2562, 23 กุมภาพันธ์). รອງเจ้าเมืองງุบาวจจะเวินสุກແຂວງ
ຈໍາປັສກ. สัมภาษณ์.

อันนะวะ สุดทิจัก. (2562, 23 กุมภาพันธ์). รອງปะทานสะຫະພັນກໍາມະບານແຂວງ. สัม-
ภาษณ์.

อันนะสัง ฤาดตะกุน. (2562, 23 กุมภาพันธ์). รອງพะແນກพะລັງງານແລະບໍ່ແຮ່ແຂວງຈໍາປາ
ປັສກ. สัมภาษณ์.